

Beslenme ve Diyet Dergisi Makale Değerlendirme Süreci-Red Nedenleri

Article Evaluation Process in Journal of Nutrition and Dietetics - Reasons of Rejection

Ayşe Baysal

Sevgili Okuyucularımız,

Türkiye Diyetisyenler Derneği yayını olan ve 1972 yılından beri Beslenme ve Diyetetik alanındaki ilk ve tek dergi olarak aralık vermeden yayınlanan “Beslenme ve Diyet Dergisi/Journal of Nutrition and Dietetics” başarı ile yayın hayatına devam etmektedir. Dergi süreli olarak Beslenme ve Diyetetik alanında güncel konulara yer vermiş, ülkemizde yürütülen araştırmaları yayınlamış ve Beslenme ve Diyetetik alanına bilimsel katkı sağlamıştır, alanında öznel ve özgün bir dergi olma özelliğini korumuştur.

Ekim 2016 yılı Dönemi’nden itibaren yürürlüğe girecek “Doçentlik Sınavı Başvuru Şartları” Madde 2’de T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı genç araştırmacılar tarafından ULAKBİM tarafından taranan ulusal hakemli dergilerde yayımlanmış özgün araştırma makalesi koşulunu yerine getirmelerini istemektedir (1,2). Bu nedenle dergimizin 2015 yılından itibaren ULAKBİM Ulusal Tıp Veri Tabanı tarafından taranması da kuşkusuz ki Beslenme ve Diyetetik alanında çalışan araştırmacılar için bir kez daha büyük önem kazanmıştır. Beslenme ve Diyetetik Bilimi’nde ki ilerlemeler, akademik yaşamın gereklilikleri ve yayın sayısındaki artış dergilerin yükünü artırmakta ve bazı makalelerin reddi de kaçınılmaz olmaktadır (3). Dergimize gönderilen araştırma ve derleme makalelerde hem yazım kurallarına uygunluk, hem de etik kurul izni gerektiren çalışmaların etik kurul izinlerinin olmaması ile ilgili bazı sıkıntılar bulunmakta, bu nedenle dergimize ulaşan birçok yazı değerlendirmeye bile alınmadan red edilmektedir. Önemli bilim dergilerinde makalelerin kabul oranları %10-25 arasındadır (3).

Beslenme ve Diyet Dergisi’ne 2015 yılı içerisinde 23 araştırma makalesi ve 23 derleme makalesi için başvuru yapılmış ve 18 (%78.2) araştırma makalesi ile 15 (%65.2) derleme makalesi basılmak üzere uygun bulunmuştur. Dergimizdeki olgu sunum konularına o yılın başında Editör ve Yardımcıları karar vermekte ve olgu sunumları davet üzerine hazırlanmaktadır.

Dergimize başvuran tüm makalelerin (araştırma, derleme) kabul oranı %72’dir. Dergimize başvuran araştırma makalelerinin %22’si ise red edilmiştir. Editörlerin bir makalenin kabulü ya da reddi nedenlerine dair yapılan araştırmalar çok sayıda olmamakla beraber, çalışmanın özgünlüğü, bulguların klinik açıdan önemi ve yararlılığı, yöntemin güvenilirliği, dergi okuyucularının konuya ilgisi sayılabilir (3). Ancak bir yazının değerlendirmeye alınabilmesi için öncelikle derginin gerekliliği olan bazı kriterleri (dergi yazım kurallarına uygunluğu, etik kurul izinleri ve yayın hakkı devir formunun dergiye iletilmesi vb.) yerine getirmesi beklenir. Beslenme ve Diyet Dergisi’ne başvuran araştırma makalelerinin red edilme gerekçelerinin başında (%80 oranında) araştırma makalelerinin etik kurul izinlerinin olmaması gelmektedir. Özellikle insanlarda ve hayvanlarda yapılmış etik kurul izinleri olmayan araştırma makaleleri hakem değerlendirme sürecine dahi alınamamaktadır. Beslenme ve Diyet Dergisi, yazarlardan araştırma ve yayın etiğine uyumlu olunmasını istemektedir. İnsanlarda veya hayvanlarda gerçekleştirilen araştırmalarda “Ulusal ve Uluslararası Etik Rehberler’e uyum ve ilgili etik kurullardan izin esastır. Dergide yer alan makalelerin “etik

kurallar” çerçevesinde hazırlanmış olması gerekir. İnsanlar üzerinde yapılacak tüm gözlemsel çalışmalar, anket çalışmaları, dosya ve görüntü kayıtları gibi retrospektif arşiv taramaları, kan idrar, doku, radyolojik görüntü gibi biyokimya, mikrobiyoloji, patoloji, ve radyoloji koleksiyon materyalleriyle veya rutin muayene, tetkik, tahlil ve tedavi işlemleri sırasında elde edilmiş materyallerle yapılacak araştırmalar ile hücre veya doku kültürü çalışmaları, gen tedavisi klinik araştırmaları dışında kalan ve tanımlamaya yönelik olan genetik materyalle yapılacak çalışmaları, hemşirelik faaliyetlerinin sınırları içerisinde yapılacak araştırmalar, gıda katkı maddeleriyle yapılacak diyet çalışmaları, egzersiz gibi vücut fizyolojisi ile ilgili araştırmalar, antropometrik ölçümlere dayalı yapılan çalışmaları ve yaşam alışkanlıklarının değerlendirilmesi araştırmaları gibi insana bir hekimin doğrudan müdahalesini gerektirmeden yapılacak tüm araştırmaları etik ilke ve kurallar doğrultusunda “Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulları”ndan izin alınması gerekmektedir. Dergimize araştırma makalesi gönderen yazarların makalelerinin değerlendirmeye alınabilmesi için Etik Kurul İzni’nin Editörlüğümüze ulaştırılması önemlidir. Ayrıca olgu sunumları için hasta ve/veya ailesi tarafından olgunun tıbbi ve diyetle ilgili bilgilerinin isminin kullanılmaması koşulu ile eğitim amaçlı kullanıldığına dair imzalı “Aydınlatılmış Onam Formu”nun olması gereklidir. Onam formu olmayan olgu sunumları da yayınlanmak üzere kabul edilememektedir.

Dergimize başvuran derleme makalelerinin red edilme gerekçelerinin başında ise (%62.5 oranında) makalenin hakemler tarafından bilimsel içerik bakımından uygun olmaması gelmektedir. Diğer red edilme gerekçesi ise (%37.5 oranında) derleme makalesinin Beslenme ve Diyet Dergisi

yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmamış olmasıdır. Dergide yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin, “Beslenme ve Diyet Dergisi Yazım Kuralları”na göre hazırlanması gerekmektedir. Gönderilen yazılara daha önce başka bir yerde yayınlanmamış ve yayınlanmak üzere gönderilmemiş olduğunu belirten ve makalede adı geçen yazarların imzaladığı “Yayın Hakkı Devir Formu”nun da eklenmesi gereklidir. Yazarlar Dergimizin yazım kurallarına http://www.tdd.org.tr/dosya/yazarlara_bilgi_son.pdf internet adresinden ulaşabilecekleri gibi, yazıları ile ilgili her türlü sorularını Dergimiz Editörlüğü’ne de iletebilirler.

Dergimizde Beslenme ve Diyetetik (diyetisyen, eğitimci, akademik vd.) alanında olmak üzere, diğer sağlık bilimleri (tıp, hemşirelik, fizik tedavi, psikoloji vb.) alanındaki tüm bilimsel çalışmalarınızı yayınlamak amacıyla (araştırma makalesi, derleme makalesi) bekliyoruz. Yazım kurallarına göre hazırlanmış, etik kurul izni olan ve yayın hakkı devir formu Dergimiz Editörlüğü’ne iletilen her türlü yazının değerlendirmeye alınacağını belirtiyor, Beslenme ve Diyetetik Bilimi’ne olan katkılarınızın yazılarınızla daha da güçleneceğine inanıyoruz.

KAYNAKLAR

1. T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı Doçentlik Sınavı Başvuru Şartları. Available at: <http://www.uak.gov.tr/?q=node/56#2016E>. Accessed March 03, 2016.
2. T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı Sağlık Bilimleri Temel Alanı Doçentlik Başvuru Şartları. Available at: http://www.uak.gov.tr/temelalan/TA_Tablo10_2016E_030316.pdf. Accessed March 03, 2016.
3. Uluođlu C. Makalelerin reddedilme nedenleri ve reddedilen makalenin geleceği. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 8. Ulusal Sempozyum Bildirileri 2010;19-27.